

Raadsvoorstel

Raadsnummer:	2023-032	Zaaknummer:	1411249
Onderwerp:	Vaststellen Verordening burgerinitiatief Nijkerk 2023		
Korte inhoud:	Voorgesteld wordt de verordening burgerinitiatief te actualiseren.		

Datum: 3 april 2023

Voorstel

De Verordening burgerinitiatief Nijkerk 2023 vast te stellen, conform ontwerpbesluit 2023-032

Inleiding

Inwoners van onze gemeente kunnen op verschillende manieren met de gemeenteraad in contact komen. Ze kunnen bijvoorbeeld een brief sturen aan de gemeenteraad, het inloopspreekuur van de raad bezoeken of inspreken in een raadscommissie. Ook het burgerinitiatief is bedoeld om in contact te komen met de gemeenteraad. Met het verschil dat dit instrument een stap verder gaat. Het burgerinitiatief biedt inwoners namelijk de mogelijkheid om heel gericht invloed uit te oefenen, door de gemeenteraad te verzoeken om een onderwerp op de agenda van een vergadering van de raad te plaatsen. Als het verzoek voldoet aan de voorwaarden uit de verordening, bespreekt de raad het onderwerp in zijn vergadering.

In de huidige verordening Burgerinitiatief (*vastgesteld op 6 maart 2003*) is uitgewerkt hoe en onder welke voorwaarden inwoners gebruik kunnen maken van dit instrument en op welke manier de gemeenteraad met de aangedragen initiatieven om moet gaan.

Bij het recente burgerinitiatief Urban Sports (*ingediend op 14 juni 2021*) bleek het proces uit de huidige verordening op een aantal punten niet duidelijk of voor verbetering vatbaar te zijn. Daarom wordt voorgesteld de huidige verordening te actualiseren.

Beoogd effect

Actualisering regelgeving.

Argumenten

1.1 Door de technische wijzigingen wordt de verordening duidelijker, beter leesbaar en actueel

De voorgestelde wijzigingen zijn voornamelijk taalkundige of redactionele verbeteringen, met als doel de bepalingen duidelijker, beter leesbaar en weer actueel te maken.

De huidige verordening geeft bijvoorbeeld niet helder aan wie het ingediende verzoek toetst op geldigheid. Deze taak ligt nu deels bij de voorzitter van de raad en deels bij de agendacommissie, waarbij ook sprake lijkt te zijn van overlap. Daarom wordt voorgesteld om de voorzitter van de raad, als ontvanger van het verzoek, te laten beoordelen of een verzoek geldig is. Daarnaast wordt hierbij voorgesteld een hersteltermijn op te nemen voor het geval het verzoek nog niet geldig is.

Een andere aanpassing betreft het schrappen van het artikel over het burgerjaarverslag. In de huidige verordening staat in artikel 7: 'de burgemeester besteedt jaarlijks in het burgerjaarverslag aandacht aan de werking van het recht van burgerinitiatief in de praktijk.' Het burgerjaarverslag (in de vorm zoals bedoeld in deze verordening) bestaat niet meer. Daarom kan dit artikel uit de verordening.

1.2 De mogelijkheid om steunbetuigingen digitaal in te dienen, maakt een burgerinitiatief laagdrempelig

Behalve technische wijzigingen, wordt ook een enkele inhoudelijke wijziging voorgesteld. Dit betreft onder meer de mogelijkheid om steunbetuigingen digitaal in te dienen. Hiermee wordt het indienen van een burgerinitiatief zo laagdrempelig mogelijk gehouden.

Kanttekeningen

1.1 Er is geen actuele modelverordening van de VNG beschikbaar

Er is geen actuele modelverordening van de VNG. Daarom is een aantal verordeningen uit andere gemeenten bekeken en gebruikt bij dit voorstel.

Financiën

Het vaststellen van de verordening heeft geen financiële gevolgen.

Communicatie

Zoals voorgeschreven in artikel 147a Gemeentewet is het college in de gelegenheid gesteld eventuele wensen en bedenkingen bij het voorstel in te dienen, voordat de raad een besluit neemt. Het college heeft aangegeven geen wensen of bedenkingen te hebben bij dit voorstel (zie bijlage 1).

Via de diverse communicatiemiddelen van de gemeenteraad zal aandacht worden besteed aan de geactualiseerde verordening en de mogelijkheid van een burgerinitiatief.

Vervolg

De verordening zal worden bekendgemaakt in het elektronische gemeenteblad en geplaatst op de website van de gemeente.

Bijlage

1. Reactie van het college op dit voorstel (Vaststellen Verordening Burgerinitiatief Nijkerk 2023)

Het fractievoorzittersoverleg van Nijkerk,
de griffier, de voorzitter,

mevrouw A.G. Verhoef-Franken

de heer mr. drs. G.D. Renkema

RAADSBESLUIT

Nummer: 2023-032

Registratienummer 1411249

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het voorstel van het fractievoorzittersoverleg van 3 april 2023;

gelet op het bepaalde in artikel 149 van de Gemeentewet

b e s l u i t :

de volgende verordening vast te stellen:

Verordening Burgerinitiatief Nijkerk 2023

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. burgerinitiatief: een verzoek van een initiatiefgerechtigde om een onderwerp op de agenda van de vergadering van de raad te plaatsen.
- b. initiatiefgerechtigde:
 - iemand die kiesgerechtigd is voor de verkiezing van de leden van de gemeenteraad van Nijkerk;
 - een ingezetene van de gemeente van zestien jaar en ouder die met uitzondering van zijn leeftijd voldoet aan de vereisten voor het kiesrecht voor de leden van de gemeenteraad van Nijkerk.

De situatie op de dag van indiening van het burgerinitiatief is bepalend voor de beoordeling of aan de vereisten voor initiatiefgerechtigdheid is voldaan.

Artikel 2 Onderwerp

1. Een initiatiefgerechtigde kan een burgerinitiatief indienen over een onderwerp dat onder de bevoegdheid van de raad valt.
2. Een burgerinitiatiefvoorstel kan niet gaan over:
 - a. een vraag over het gemeentelijk beleid;
 - b. een klacht in de zin van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht over een gedraging van het gemeentebestuur;
 - c. een bezwaar in de zin van hoofdstuk 7 van de Algemene wet bestuursrecht tegen een besluit van het gemeentebestuur, of
 - d. een onderwerp waarover korter dan twee jaar voor indiening van het burgerinitiatief door de raad een besluit is genomen.

Artikel 3 Indieningsvereisten

1. Het burgerinitiatief wordt schriftelijk ingediend bij de voorzitter van de raad.
2. Voor de indiening van het burgerinitiatief wordt gebruik gemaakt van het model dat in bijlage 1 van deze verordening is opgenomen.
3. Het burgerinitiatief bevat ten minste:
 - a. een nauwkeurige omschrijving van het verzoek;
 - b. een toelichting bij het verzoek;
 - c. de voor- en achternaam, het adres, de geboortedatum en de handtekening van de indiener(s) en
 - d. een lijst met de voor- en achternamen, adressen, geboortedata en handtekeningen van de initiatiefgerechtigden die het verzoek ondersteunen.
4. Een burgerinitiatief wordt door tenminste 25 initiatiefgerechtigden ondersteund.
5. Een initiatiefgerechtigde kan het verzoek ondersteunen door:
 - a. het plaatsen van de voor- en achternaam, adres, geboortedatum en handtekening op een lijst

- b. het plaatsen van voor- en achternaam, adres en geboortedatum op een door de voorzitter van de raad beschikbaar gesteld digitaal formulier op de gemeentelijke website. Deze digitale mogelijkheid komt zoveel mogelijk overeen met het papieren formulier voor de ondersteuningsverklaringen.

Beide manieren mogen naast elkaar gebruikt worden.

Artikel 4 Beoordeling verzoek

1. Een ontvangen burgerinitiatief wordt geplaatst op de lijst van ingekomen stukken van de eerstvolgende raadsvergadering waarvoor de agenda nog niet is verzonden.
2. De voorzitter van de raad informeert de indiener(s) en de raad binnen twee weken na ontvangst van het burgerinitiatief schriftelijk of het burgerinitiatief voldoet aan de voorwaarden van deze verordening.
3. Als een burgerinitiatief niet aan de voorwaarden voldoet, geeft de voorzitter van de raad de indiener(s) van het burgerinitiatief twee weken de tijd om de vastgestelde gebreken te herstellen. Deze termijn gaat in op de dag dat de indiener(s) schriftelijk is/zijn geïnformeerd of het verzoek voldoet aan de voorwaarden.

Artikel 5 Voorbereiding besluitvorming

1. Een burgerinitiatief dat voldoet aan de voorwaarden wordt door de voorzitter van de raad voorgelegd aan de agendacommissie met het verzoek dit te agenderen in de vergadering van de raadscommissie als voorbereiding van een besluit door de raad op het initiatief.
2. De indiener(s) wordt/worden schriftelijk uitgenodigd voor de raadscommissievergadering waarin het verzoek is geagendeerd. Tijdens deze vergadering krijgt/krijgen de indiener(s) de gelegenheid om het verzoek mondeling toe te lichten en eventuele vragen vanuit de raadscommissie te beantwoorden.
3. De raadscommissie brengt vervolgens binnen twee weken advies uit aan de raad over het te nemen besluit.

Artikel 6 Besluitvorming

1. Zo spoedig mogelijk nadat de raadscommissie advies heeft uitgebracht aan de raad, neemt de raad een besluit over het burgerinitiatief.
2. Dit raadsbesluit wordt op de gebruikelijke wijze bekend gemaakt en de indiener(s) wordt/worden schriftelijk over het besluit geïnformeerd.

Artikel 7. Intrekking verordening

De Verordening burgerinitiatief (vastgesteld op 6 maart 2003) wordt ingetrokken.

Artikel 8 Slotbepaling

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van haar bekendmaking.
2. Deze verordening kan worden aangehaald als 'Verordening burgerinitiatief Nijkerk 2023'.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Nijkerk van 1 juni 2023,

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw A.G. VERHOEF-FRANKEN

de heer mr. drs. G.D. RENKEMA

Toelichting

Artikel 1 Definities

Burgerinitiatief

De term 'burgerinitiatief' wordt gebruikt voor een verzoek dat door een burger (hierna: inwoner) wordt ingediend om een bepaald onderwerp op de agenda van een vergadering van de gemeenteraad te plaatsen. Het is een van de mogelijkheden voor inwoners om actief deel te nemen aan en betrokken te worden bij de beleidsvorming en besluitvorming door de gemeenteraad. Als het verzoek voldoet aan de voorwaarden uit de verordening, bespreekt de raad het onderwerp in zijn vergadering.

Initiatiefgerechtigde

De keuze voor de definitie van initiatiefgerechtigde komt vanuit de gedachte dat het burgerinitiatief een instrument is om inwoners bij de besluitvorming van de raad te betrekken en die te beïnvloeden. Het ligt daarom voor de hand om degenen die kiesgerechtigd zijn voor de gemeenteraadsverkiezingen de mogelijkheid te geven een burgerinitiatief in te dienen. Wie kiesgerechtigd is, is vastgelegd in de Kieswet. Om ook jongeren bij de gemeentelijke politiek te betrekken, is de leeftijdsgrens voor het initiatiefrecht verlaagd naar 16 jaar.

Voor de toetsing of aan de vereisten voor initiatiefgerechtigdheid is voldaan, is het moment van indiening van het verzoek het meest logisch. Het verzoek vindt immers formeel op dat moment plaats. Om te kunnen onderzoeken of op dat moment wordt voldaan aan de vereisten, zijn verschillende gegevens nodig. Welke dat zijn wordt geregeld in artikel 3.

Artikel 2 Onderwerp

Dit artikel beperkt de onderwerpen waarover een burgerinitiatief kan worden ingediend. Het is niet efficiënt om de raad een onderwerp voor te leggen waarover hij uiteindelijk geen beslissende bevoegdheid heeft. Een ander argument is dat de afstand tussen de inwoner en het gemeentebestuur juist kan worden vergroot als de inwoner na het doorlopen van de burgerinitiatiefprocedure te horen krijgt dat de raad niets met het burgerinitiatief kan doen, omdat hij 'er niet over gaat'.

Een vraag over al bestaand gemeentelijk beleid kan ook geen onderwerp van een burgerinitiatief zijn. Voor dit soort vragen zijn er andere mogelijkheden, zoals het inloopsprekuren van de raad of het benaderen van de verschillende raadsfracties.

Ook mag het burgerinitiatief andere procedures zoals de bezwaar- of de klachtprocedure niet doorkruisen. Daarom wordt bepaald dat het burgerinitiatief geen bezwaar tegen een genomen besluit of een klacht over een gedraging van het gemeentebestuur kan zijn.

Verder is het niet de bedoeling dat zaken, die recent nog in de raad aan de orde zijn geweest, opnieuw besproken worden als gevolg van een burgerinitiatief.

Artikel 3 Indieningsvereisten

Het ligt voor de hand om het burgerinitiatief bij de voorzitter van de raad te laten indienen. Om de voortgang van het burgerinitiatief ordelijk te laten verlopen, is het onvermijdelijk dat aan het verzoek een aantal minimumeisen wordt gesteld. Daarbij is er vanuit praktische overwegingen zoals overzichtelijkheid en duidelijkheid voor gekozen dat indiening van een burgerinitiatief plaatsvindt door middel van een standaardformulier.

Om fraude met namen te voorkomen, wordt gevraagd naar persoonsgegevens, zoals adressen en geboortedata. Op grond van deze gegevens kan de gemeente onderzoeken of het initiatief wordt ingediend door een daartoe gerechtigde persoon.

Daarnaast moet het verzoek worden ondersteund door een aantal initiatiefgerechtigden. Reden hiervoor is dat het burgerinitiatief inwoners de mogelijkheid biedt om invloed uit te oefenen op de agenda van de gemeenteraad. Het is daarmee een inbreuk op het uitgangspunt dat de raad zijn eigen agenda vaststelt. Dit is alleen gerechtvaardigd als het burgerinitiatief ook daadwerkelijk door een bepaald gedeelte van de bevolking wordt gedragen. Er is daarom gekozen voor een drempel van 25 initiatiefgerechtigden dat een verzoek moet ondersteunen. De omvang van deze drempel biedt – zonder verhinderend te zijn – toch een zekere garantie dat het desbetreffende verzoek gedragen wordt door een gedeelte van de bevolking.

Steunbetuigingen kunnen zowel via een fysieke lijst als digitaal via de gemeentelijke website worden ingediend. Om fraude met namen te voorkomen, wordt ook hierbij gevraagd naar persoonsgegevens, zoals adressen en geboortedata. Op grond van deze gegevens kan de gemeente onderzoeken of het initiatief de steun heeft van voldoende daartoe gerechtigde personen.

Artikel 4 Beoordeling verzoek

De indiener(s) moet/moeten erop kunnen vertrouwen dat de raad het verzoek spoedig toetst aan de voorwaarden van deze verordening. Er is een termijn gekozen die niet te lang is, maar ook niet zo kort dat er onvoldoende tijd is om het verzoek te kunnen controleren. Verder is bepaald dat er gelegenheid is het verzoek aan te vullen en/of te herstellen als het nog niet voldoet aan de gestelde voorwaarden.

Artikel 5 en 6 Voorbereiding besluitvorming / Besluitvorming

In deze artikelen is geregeld hoe de (voorbereiding van de) besluitvorming plaatsvindt. Het ligt voor de hand een burgerinitiatief zoveel mogelijk te behandelen als alle andere voorstellen. De voorbereiding van het besluit vindt plaats in de raadscommissie. Ook het overleg met de indiener(s) vindt daar plaats. De voorbereidingsprocedure eindigt met een advies van de raadscommissie aan de raad.

Uiteindelijk beslist de raad op het ingediende burgerinitiatief. Aan de indiener(s) wordt altijd schriftelijk meegedeeld wat er met het verzoek gebeurt. Dat kan een mededeling dat het verzoek wordt afgewezen zijn of een inhoudelijk besluit. Afhankelijk van de inhoud van de beslissing op het burgerinitiatief zelf, zal er sprake zijn van een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) dat vatbaar is voor bezwaar en beroep. Zo zal bijvoorbeeld bezwaar en beroep ontstaan als de raad, het college of de burgemeester naar aanleiding van het burgerinitiatief besluit een subsidie toe te kennen voor een bepaald project. Een ander voorbeeld is het besluit om een verordening op bepaalde punten aan te passen. Tegen zo'n besluit staat geen bezwaar en beroep bij de rechter open (artikel 8:3 Awb). Het kan ook zijn dat de raad nog geen inhoudelijk besluit neemt over het verzoek zelf, maar over het te volgen traject (bv. het college vraagt nader onderzoek te doen). De indiener(s) zal/zullen hoe dan ook steeds over het vervolgtraject worden geïnformeerd en waar nodig en mogelijk erbij worden betrokken.

Artikel 7 en 8 Intrekking verordening / Slotbepaling

Deze artikelen spreken voor zich.

Bijlage 1: Model verzoek burgerinitiatiefvoorstel

Ondergetekende(n) verzoekt/verzoeken hierbij het volgende onderwerp op de agenda van de vergadering van de gemeenteraad te plaatsen:

.....

Toelichting op het verzoek:

.....

.....

.....

.....

Gegevens indiener(s)

Naam (voor- en achternaam):.....

Geboortedatum:

Adres:

Postcode: Woonplaats:.....

Handtekening:

Naam (voor- en achternaam):.....
Geboortedatum:
Adres:
Postcode: Woonplaats:.....

Handtekening:

Bij het verzoek is een lijst gevoegd met de namen, adressen, geboortedata en handtekeningen van (*aantal*) initiatiefgerechtigden die het verzoek ondersteunen.

Toelichting voor de indiener(s) van het burgerinitiatief

Waarover kan een burgerinitiatief gaan?

1. Een initiatiefgerechtigde kan een burgerinitiatief indienen over een onderwerp dat onder de bevoegdheid van de raad valt.
2. Een burgerinitiatief kan niet gaan over:
 - a. een vraag over het gemeentelijk beleid;
 - b. een klacht in de zin van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht over een gedraging van het gemeentebestuur;
 - c. een bezwaar in de zin van hoofdstuk 7 van de Algemene wet bestuursrecht tegen een besluit van het gemeentebestuur, of
 - d. een onderwerp waarover korter dan twee jaar voor indiening van het burgerinitiatief door de raad een besluit is genomen.

Wie mag een burgerinitiatief indienen?

- iedereen die kiesgerechtigd is voor de verkiezing van de gemeenteraad van Nijkerk;
 - inwoners van de gemeente Nijkerk van zestien en zeventien jaar die vanaf hun achttiende jaar aan de gemeenteraadsverkiezingen mogen deelnemen als ze dan nog in de gemeente Nijkerk wonen.
- Zij zijn initiatiefgerechtigd.

Ondersteunen burgerinitiatief

Het burgerinitiatief moet worden ondersteund door tenminste 25 initiatiefgerechtigden.

Dit kan door het plaatsen van de voor- en achternaam, adres, geboortedatum en handtekening op een schriftelijke lijst of op een digitaal formulier op de gemeentelijke website. Op de lijst of het formulier moet een omschrijving en onderbouwing van het burgerinitiatief duidelijk zijn aangegeven. Beide manieren mogen naast elkaar gebruikt worden.